

Fylkesmannen i Vest-Agder

Miljøvernavdelingen

Saksbehandler: Tor Punsvik
Tlf.: 38 17 66 77

Deres ref.:
Vår ref.: 2008/154

Vår dato: 23.04.2012
Arkivkode: 433.50

Medlemmer i Kontaktutvalget for rovviltsaker i Vest-Agder
Se adresseliste

Referat fra møte i kontaktutvalget for rovviltsaker i Vest-Agder 17. mars 2012

Tilstede: Gunn Siri Ousdal (Vest-Agder Bondelag og KU-leder)) og Sven Haugom (Vest-Agder Sau og Geit), Ove Myklebust (Ny giv i sauehaldet i Vest-Agder), Oddny Omdal (Rovviltnemnda Region 1), Arne Brøvig (Arbeidsutvalget for kommunal viltforvaltning i Vest-Agder), Øystein Stamland (Vest-Agder Jeger- og fiskerforbund), Gunnulf Mannflå og Sigmund Å. Rossevatn (GFO), Albert Hommen (Hægebostad sauallslag), Torbjørn Fredriksen (Naturvernforbundet i Vest-Agder), Helge Fossen (Vest-Agder Bonde- og småbrukarlag), Kjell Magne Larsen (skadefellingslaget i Vest-Agder), Tor Punsvik (fylkesmannen og sekretær for KU).

Møtet varte fra kl. 11.00 til 15.30, og ble holdt på Heddan Gard i Hægebostad.

Dagsorden

Sak 01/12 Merknader til referat og innkalling

- *Helge Fossen* mente det var veldig uheldig at møtet ble holdt så seint at det kolliderte med lammingen, men forstod at dette skyldes at møtet i rovviltnemnda ble holdt opp til påsken. *Tor Punsvik* forklarte at hovedgrunnen til at rovviltnemndene for regionene 1, 2 og 3 ble holdt så seint skyldes sein oppnevning fra en del fylkesting av nemndsmedlemmer. Møtet i kontaktutvalget måtte holdes etter at midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak (FKT) var fordelt fra rovviltnemnda. Nemnda vil få melding om at tilsvarende møter heretter bør holdes i god tid før lammingen starter.
- Innkalte medlemmer hadde kun fått innkalling og vedlegg elektronisk, og *Tor Punsvik* beklaget at ekspedisjonen i Fylkeshuset ved en misforståelse ikke hadde sendt dette ut. De mest sentrale dokumentene fra innkallingen vedlegges referatet.

Sak 02/12 Rovviltnemndas arbeid

Oddny Omdal beklaget sterkt at verken hun eller vararepresentanten kunne stille på møtet i rovviltnemnda 29. mars i Drammen. Hun hadde prøvd å få deltatt via telefon, men dette hadde sekretæren for nemnda ikke klart å få til. Nemnda var tidligere blitt konstituert på telefonmøte, og Norvald Diset fra Sogn & Fjordane ble valgt som leder og *Oddny* som nestleder.

Tor Punsvik var til stede på møtet i Drammen, og orienterte om de saker som ble behandlet;

- **Innspill til nemnda fra Fylkesmannen i Vest-Agder om oppfølging av kongeørnprosjektet.** *Tor Punsvik* presenterte fylkesmannens innspill, hvor essensen var at bruken av FKT-midler burde forutsette en oppfølging av kartleggingsbiten med kobling mot kunnskap om skader på bufe. Spesielt for fylkesmennene som kan gi skadefellingsløyver på skadegjørende kongeørn vil slik kunnskap kunne være svært verdifull. Nemnda fulgte ikke opp anbefalingen fra Fylkesmannen i Vest-Agder.
- **Fordeling og prioritering av budsjett for forebyggende og konfliktdempende tiltak (FKT) i 2012. Driftsbudsjett for nemnda og kompensasjon for sekretariatet.** Det ble ikke åpnet for presentasjon av søknadene som ble sendt inn fra fylkesmennene, og nemnda vedtok innstillingen slik den var foreslått fra sekretariatet. Av en total ramme for regionen for tiltak og drift på kr. 1 mill. fikk Vest-Agder tildelt en totalramme på kr. 92 000,-, fordelt på kr. 42 000 på tiltak og kr. 50 000,- på beredskap. Dette ble opplevd som skuffende da søknadene for i år var vesentlig bedre forberedt og mer ambisiøse enn i 2011 da fylket fikk kr. 150 000,-.
- **Oppfølging av revidert forvaltningsplan for region 3 (Oppland).** Planen er vedtatt med grense for jervesone helt inntil sone 1 i Sogn & Fjordane. Dette mener rovviltnemnda er svært uheldig. Under den åpne fagsamlingen begrunnet lederen for nemnda i region 3 dette med behovet for å skille jervesonen fra gaupesonen som utgjorde en vesentlig del av det øvrige fylket.
- **Innspill fra Sogn & Fjordane bondelag om ekstraordinært uttak av jerv i Luster/Årdal.** Nemnda oppfordrer til rask analyse av møkkprøver for å fastslå aktuelle individer via DNA. Nemnda rår også DN til uttak av 1 jerv i Ryfylkeheiene.
- **Orienteringssaker.**
 - Kongeørnprosjektet presenteres på neste møte
 - Nemnda sender ikke egen uttalelse vedr. høring på endring i rovviltforskriften, slik Fylkesmannen i Vest-Agder har gjort
 - 0 jerv på lisens og 3 gauper (Vest-Agder) på kvotefri jakt felt siste sesong i Region 1
 - *Tor Punsvik* orienterte om ulveforekomst i Vest-Agder og ønsket innspill fra nemnda til DN med tanke på vurdering av felling før 1. juni. Nemnda avventer situasjonen, og kan eventuelt ta et telefonmøte dersom felling skal tilrås før neste møte.

Rovviltnemnda skal bl.a. behandle rammene for skadefellingstillatelser og lisensjakt på sitt neste møte, i mai. Nemndsmedlem *Oddny Omdal* fikk sterke oppfordringer om å gå for økte rammer for skadefellingstillatelser, gjerne 3 på ulv. Siden fylkesmannen likevel har strenge krav til forutsetninger for å gi skadefellingstillatelse ville større kvoter neppe fått andre konsekvenser enn raskere saksbehandling. *Tor Punsvik* regnet med at Fylkesmannen i Vest-Agder kom til å gi et innspill til rammene før nemndsmøtet.

Sak 03/12 Rovviltstatus i fylket

I fravær av Statens Naturoppsyn orienterte *Tor Punsvik* om status;

- 3 gauper ble felt i Vest-Agder under den kvotefrie gaupejakta. 2 unge hanngauper på ca. 20 kilo hver ble felt 8. mars, en i Farsund og en i Marnardal. Den i Farsund ble skutt tilfeldig under revelokking, mens den i Marnardal skjedde etter lengre og godt organisert jakt med hund.

22. mars ble en fjorårsunge på 13.5 kilo, en hunn, skutt i Audnedal etter en tilfeldig observasjon på et jorde. Det er ikke usannsynlig at denne var søsken til en unge på 6,5 kilo som ble påkjørt ikke så langt unna sist sommer.

- Like før påske ble sannsynlig ulv sett ved flere anledninger, og angrep bl.a. en hund i Birkenes like ved fylkesgrensa vår. Den ble så observert sentrumsnært til Kristiansand og på Kvinesheia. I ingen av tilfellene virket dyret særlig sky. Torsdag 12. april ble det trolig observert en ulv like sør for Bjørnevattn i Valle på Setesdal Austhei. *Gunnulf Mannflå* føyde til at det sist uke kom melding om mulig ulveobservasjon ved Mannflåvatnet i Marnardal.

Sak 04/12 Interkommunalt skadefellingslag i Vest-Agder

Tor Punsvik innledet om status for arbeidet. For ei tid tilbake gikk det en henvendelse til Åseral kommune med sikte på å få til et møte for å avtale hvordan vertskapsrollen for skadefellingslaget skulle utformes. Det skal gjøres et tilsvarende arbeid i forhold til Åmli kommune i Aust-Agder, og det er mulig en skal søke å samkjøre disse. *Kjell Magne Larsen* orienterte om investeringer i utstyr, bl.a. merkeband. 2 personer er påmeldt bjørnesporingskurs på Bjørneparken i Flå, tilsvarende det kurset som ble avholdt i fjor.

Sak 05/12 Kadaverhundmøtet på Eiken Feriesenter 11. april

Til tross for svært omfattende og kostbar annonsering av det åpnet møtet var det kun totalt 14 stykker til stede, og av disse igjen 3 – 4 som hadde seriøst interesse med tanke på deltakelse. Men de som kom fikk valuta, for *Kjell Smestad* fra Norske Kadaverhunder ga en god og grundig innføring i problematikken. Først et historisk tilbakeblikk på hvordan han ble involvert i dette arbeidet for ca. 7 år siden og fram til Norske Kadaverhunder ble formelt etablert i 2011. Han gikk grundig gjennom opplæring og bruk av kadaverhunder i søket på død sau. Foreningen ledes av 4 personer, og de gjennomfører kursing og sertifisering av kadaverhunder over hele landet. I Oppland hvor disse 4 personene bor er så langt 120 ekvipasjer trent og 10 godkjent, og i Møre & Romsdal har 40 gjennomgått det tilsvarende og 6 ekvipasjer er godkjent. *Kjell Smestad* er bestilt for kursing og sertifisering i uke 38. Kadaverhunder vil kunne være til stor hjelp i å avdekke alle typer tap i utmark, ikke bare de som skyldes rovvilt. I dag er det lite som blir funnet, hvilket da også gir et dårlig grunnlag for fylkesmannens håndtering av erstatningssøknader. SNO v/ *Jon Erling Skåtan* sa på møtet på Eiken at de gjerne samarbeidet med kadaverhundekvipasjer som trenger trening. Det ble påpekt at næringen burde ta mer aktivt initiativ til å få kadaverhundmiljøet på plass i Vest-Agder. *Sven Haughom* sa han kom til å ta dette opp i Vest-Agder Sau og Geit. *Tor Punsvik* har skrevet en artikkel til neste nummer av Vest-Agder Jeger- og Fiskerforbund sitt medlemsblad med sikte på å rekruttere interesserte. *Tor Punsvik* oppfattet stemningen slik at det stadig er enighet om å satse på dette virkemidlet, men at avgjørelse om gjennomføring av den bestilte opplæring og sertifisering av inntil 8 ekvipasjer i uke 38 (slutten av september) bør tas innen utgangen av mai. Kurset og sertifisering i det bestilte omfang antas å koste i størrelsesorden kr. 30 000,-.

Sak 6/12 Bruk av FKT-midler i Vest-Agder i 2012

I og med at Vest-Agder, tross store ambisjoner, kun fikk tildelt fra rovviltnemnda kr. 92 000,- til forebyggende og konfliktdempende tiltak (FKT) i 2012 er handlingsrommet svært begrenset og tiltaksmidlene langt på vei allerede båndlagt. Skadefellingslaget har gjort sine investeringer og bestilt bjørnesporingskurset, og satsingen på oppbyggingen av kadaverhundmiljøet i fylket er også kostbart. Det var likevel full enighet om å følge opp denne satsingen sjøl om det kunne medføre at det står lite ressurser igjen til eventuelle skadefellingsaksjoner som måtte melde seg nødvendige å gjennomføre.

Dersom den situasjonen oppstår ville det være nødvendig å henvende seg til rovviltnemnda for å få nye tiltaksmidler derfra, og Oddny Omdal understreket at hun naturligvis ville stå på for å få det til. Kompensasjon for tidlig nedsanking som følge av akutt rovviltskade er et tiltak som eventuelt må vurderes dersom situasjonen oppstår, på lik linje med skadefelling.

Sak 7/12 Eventuelt

a) Presentasjon av prosjektet «Ny giv i sauehaldet i Vest-Agder»

Ove Myklebust er nå engasjert i halv stilling i dette prosjektet som har kommet i stand i samarbeid mellom Vest-Agder Sau og Geit og Fylkesmannens landbruksavdelingen. Prosjektet kom i stand for å snu en dramatisk nedgang i antall saueholdere i Vest-Agder, som har sunket fra over 700 til nær 400 de siste 10 åra. Han har tatt initiativ til etablering av lokale grupper av saueholdere, og for øyeblikket er det 7 grupper som møtes 2 – 3 ganger i året. Eksempelvis har han en gruppe i Sirdal på 34 deltakere. Lederne for gruppene håndplukkes, og *Ove Myklebust* følger opp lokale ønsker om besøk og drøfting og har fått en svært positiv mottakelse der han kommer. Vest-Agder Sau og Geit ønsker å få *Ove Myklebust* inn i Kontaktutvalget for rovviltsaker i Vest-Agder (KU), og det var allmenn enighet om at det ville være positivt for KU å få *Ove Myklebust* med.

b) Merknader til ordlyd i informasjonsfolderen «Rovvilt i Vest-Agder i 2012»

Helge Fossen var lite fornøyd med følgende formulering i den årlige informasjonsfolderen, som han mente ga et negativt bilde av saueholdet: «*Vest-Agder har årlig nærmere 80 tusen sau og lam på utmarksbeite, og i størrelsesorden 5 % av disse forsvinner. Kun et lite antall blir funnet og undersøkt, årlig i størrelsesorden 100 – 200 stykk. Totalt ble 1 søye og et kje funnet og antatt drept av freda rovvilt i 2011.... Viktige tapsårsaker i tillegg til rovvilt antas å være sjukdom, skader (ryggvelt, skårfester, myrhull etc.) og rødrev*». Den innledende og avsluttende teksten har også stått i tidligere års foldere uten at det hadde kommet merknader, men *Tor Punsvik* skal sammen med *Jon Erling Skåtan* se på eventuelle forbedringer når neste års folder skal produseres. *Helge Fossen* viste også til det folderen sier om fargene på merkeplater, og han var ikke kjent med at denne fargebruken for å fortelle hvor mange lam søyene hadde ble benyttet i Aust-Agder. *Sven Haughom* fortalte at denne ordningen i Vest-Agder ble tatt i bruk midt på åttitallet, og da først i forbindelse med nærområder i Hægebostad som da hadde omfattende jerveskader.

c) Feil om rovviltberedskap på nettsidene til bondelaget

Sven Haughom påpekte at det stod foreldet informasjon om rovviltkontakter på nettsidene til Bondelagets Agderkontor, og dette skulle *Finn Aasheim* rydde opp i umiddelbart.

d) Hva gjør vi med streifende ulv og hvem har ansvar for å initiere skadefelling?

Finn Aasheim innledet med at næringsorganisasjonen fant det unaturlig å skulle være de som tok initiativ til å få felt skadegjørende rovvilt, og da særlig med henblikk på streifende ulv. Dette mente han staten burde ta initiativ til uten at organisasjonene trengte å søke skadefellingstillatelse. *Tor Punsvik* tar med seg den problemstillingen til drøfting i den statlige rovviltforvaltningen, med kolleger og DN. Han så for seg at «smerteterskelen» for å iverksette utstedelse av skadefellingstillatelse kunne være forskjellig mellom næringen og forvaltningen, og at det trolig måtte mer omfattende skader til før fylkesmannen på eget initiativ utsteder skadefellingstillatelse der skadefellingslaget aktiveres. I omfattende skadesaker kan også statlige myndigheter beordre SNO til å lede skadefelling. Men *Tor Punsvik* var enig i at dette var prinsipielle spørsmål det var ønskelig å få klarhet i.

Heddan Gard var en ny og svært positiv opplevelse for en del av oss deltakere, og eier *Erling Stokkeland* ga en fin presentasjon av stedet og det svært ambisiøse reiselivsprosjektet han og kona har holdt på med siden 1991. Litt artig er det jo også at Erling var den første leder av Kontaktutvalget for rovviltsaker da det ble startet i 1994, da som leder for Vest-Agder Bondelag. Det ble også gjort avtale med *Erling Stokkeland* om at også møtet på seinhøsten holdes på Heddan Gard. Tidspunkt kommer vi tilbake til.

Sekretæren takker for et godt og konstruktivt møte.

Med referatet følger disse vedleggene:

- Protokollen fra møte i rovviltnemnda 29. mars i år
- Den foreløpige kongeørnrapporten
- Informasjon om kadaversøkende hunder

Med hilsen

Katrine Skajaa Gunnarsli
seksjonsleder, naturforvaltning

Tor Punsvik
viltforvalter

Adresseliste (sendes også som e-post av saksbehandler):

Oddny Omdal	Balchensv. 35	4556 Hamresanden
Benjamin Grønvold	Korvettveien 37	4624 Kristiansand
Vest-Agder Saualslag v/ Sven Haughom	Haughom	4440 Tonstad
«Ny giv i saueholdet i Vest-Agder» v/ Ove Myklebust	Kastellgata 12 B,	4514 Mandal
Kommunene v/ Arne Brøvig	Straiskleiva 60	4618 Kristiansand
Vest-Agder Bondelag v/ Gunn S. Ousdal	Ousdal	4440 Tonstad
Naturvernforbundet i V-A v/ Torbjørn Fredriksen	Grøngjelvn. 33	4514 Mandal
V-A JFF v/ Øystein Stamland	Wolframvn. 66	4629 Kristiansand
Mattilsynet i V-A v/ Bjarne Aasland	Felles postmottak	Postboks 383 2381 Brummunddal
Skadefellingslaget i V-A v/ Kjell Magne Larsen	Haukeli	4580 Lyngdal
V-A Fylkeskommune v/ Bjørg Hellem	Seviceboks 517	4605 Kristiansand
SNO v/ Jon Erling Skåtan	Birkeland	4592 Kvås
GFO v/ Gunnulf Manflå		4536 Bjelland
GFO v/ Sigmund Å. Rossevatn	Rossevatn	4596 Eiken
V-A Bonde og Småbrukarlag v/ Helge Fossen	Kalland	4737 Hornnes
Albert Hommen	Lauen	4595 Tingvatn

Kopi: (kun e-post, sendes av saksbehandler)

Fylkesmannen i Aust-Agder, v/ Per Ketil Omholdt (pko@fmaa.no)
Fylkesmannen i Rogaland v/ Anders Braa (anders.braa@fmro.no)
Vest-Agder Jeger- og Fiskerforbund (vestagder@njff.org)
Bondelagets Agderkontor (agder@bondelaget.no)
DN/ artsavdelingen v/ Knut Morten Vangen (knut.morten.vangen@dirnat.no)
Ole Steffen Gusdal, landbruksavdelingen (osg@fmva.no)
Ørnulf Haraldstad, miljøvern avdeling (orn@fmva.no)
Dag Petter Sødal, landbruksavdelingen (dps@fmva.no)

